

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Будзар Павло Степанович ЩОДО ПРИБУТКУ ЯК ЧИННИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	279
Зарічанський Григорій Віталійович ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	282
Ляховецький Олександр Олександрович ЩОДО СМАРТ-КОНТРАКТІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	284
Неділько Сергій Миколайович ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОВАРИСТВ ВЗАЄМНОГО СТРАХУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ НОРВЕГІЇ	287
Попович Павло Олександрович ІНТЕГРАЦІЙНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ УКРАЇНИ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД, ЗА УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ	291

СЕКЦІЯ 16. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОГО, АГРАРНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Харитонова Тетяна Євгенівна ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕРВІТУТНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ	294
Григор'єва Христина Антонівна СУБ'ЄКТИ ПРАВ НА ГЕОГРАФІЧНІ ЗАЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ	297
Заверюха Марина Михайлівна НОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ЛІСОВИХ ГОСПОДАРСТВАХ	300
Канівець Людмила Анатоліївна ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ЗЕМЕЛЬНО-КАДАСТРОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	302
Караханян Карина Мартинівна ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВОДНЕВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ У ВОЄННИЙ ЧАС ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	305
Платонова Євгенія Олегівна ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	307
Чумаченко Інна Євгенівна ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ПОРУШЕННЯМ ВОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	310
Берзінь Сергій Людвигович ПРАВОВІ СПОСОБИ СТИМУЛЮВАННЯ МЕЛІОРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ	313
Поліщук Єгор Сергійович НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ДОБРОСОВІСНОГО НАБУВАЧА ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ	315
Щербаков Юрій Сергійович ЗЕМЕЛЬНІ СЕРВІТУТИ ДЛЯ ПОТРЕБ ЕНЕРГЕТИКИ: ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ	318
Юров Максим Юрійович ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ	320

СЕКЦІЯ 17. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Шамша Ігор Володимирович СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ НАРЦИСІЗМУ В МЕДІЙНИХ ПРАКТИКАХ	323
---	-----

3. Тлумачний словник сучасної української мови: Загальноновживана лексика: Близько 60000 слів / за заг. ред. проф. В. С. Калашника. Харків : ФОП Співак Т. К., 2009. 960 с.

4. Юшко С. В. Оцінка чинного механізму визначення прибутку як об'єкта оподаткування. *Фінанси України*. 2010. № 5. С. 66–75.

5. Вороніна В. Л. Управління прибутком торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2014. 23 с.

6. Стратегічне управління : навч. посібник / В. Л. Дикань та ін. Київ : Центр уч. літератури, 2013. 272 с.

7. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами і витратами : навч. посіб. / за ред. д.е.н., проф. Іванюти С. М. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 320 с.

8. Олексюк О. І., Дзюбенко Л. М. Прибутковість в управлінні результативністю діяльності сучасних компаній. *Фінанси України*. 2006 № 12. С. 101–111.

9. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент. Київ : Ніка центр, 2009. 528 с.

10. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : «ЦУЛ», 2008. 566 с.

Ключові слова: прибуток, господарська діяльність, конкурентоспроможність, виробництво, ризик, суб'єкти господарювання.

Keywords: profit, economic activity, competitiveness, production, risk, business entities.

Зарічанський Григорій Віталійович

Національний університет «Одеська юридична академія»,

аспірант кафедри господарського права і процесу

ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Віртуальні активи стають все більш поширеним явищем у сучасному цифровому суспільстві, активно проникаючи у сферу господарської діяльності. Їх застосування як об'єкта договірних зобов'язань викликає значний інтерес серед правників, економістів і підприємців. Йдеться про нематеріальні блага у формі електронних даних, які мають цінність та можуть бути предметом обігу нарівні з традиційними видами майна. Українське законодавство, відповідаючи на виклики цифрової економіки, вже закріпило поняття віртуального активу, зокрема у Законі України «Про віртуальні активи», проте механізми їх договірного використання в господарській діяльності все ще перебувають на стадії становлення [1].

З правової точки зору віртуальний актив є нематеріальним майном, яке, хоча і не має фізичної форми, може бути об'єктом права власності та інших речових і зобов'язальних прав. Відповідно до цивільного законодавства України, предметом зобов'язання може виступати будь-яке майно, у тому числі те, яке ще не

отримало повного правового визначення в класичному розумінні. Таким чином, криптовалюти, токени, цифрові активи, що використовуються в блокчейн-середовищі, можуть стати частиною договірних відносин у сфері господарювання. Суб'єкти господарювання можуть передавати віртуальні активи в обмін на товари чи послуги, включати їх як внески до статутного капіталу, використовувати у сфері фінансових інвестицій або укладати з ними договори зберігання, майнової відповідальності або спільної діяльності.

Однак правозастосування стикається з низкою проблем. По-перше, в українському праві відсутнє чітке визначення правового статусу кожного з видів віртуальних активів, зокрема криптовалюти, що створює труднощі при їх юридичній кваліфікації як об'єкта зобов'язання. По-друге, нестабільність вартості таких активів ускладнює виконання грошових зобов'язань, оскільки сторони можуть нести додаткові ризики, пов'язані з їхньою волатильністю. По-третє, відсутність уніфікованої системи обліку та реєстрації прав на віртуальні активи створює труднощі для контролю за їх використанням у господарському середовищі [3].

Крім того, проблемним залишається питання оподаткування операцій з віртуальними активами, адже українська податкова система ще не містить достатньо інструментів для обліку такого роду майна. У той же час, враховуючи активний розвиток технологій, підприємства зацікавлені у впровадженні смарт-контрактів і токенизації господарських процесів, що вимагає оновлення юридичного інструментарію. На цьому тлі набуває значення міжнародний досвід, зокрема регулювання в рамках Європейського Союзу, де ухвалено регламент MiCA, що створює правову основу для ринку криптоактивів та їх емітентів. Україна, прагнучи до гармонізації із європейським правом, також має розглядати можливість імплементації аналогічних положень у національну нормативну базу.

Слід також звернути увагу на складність судового захисту прав сторін у спорах, що виникають з приводу віртуальних активів. Оскільки цей об'єкт не має фізичного носія, а його передача відбувається шляхом цифрових транзакцій, необхідним є створення системи електронного доказування таких операцій. Блокчейн, як технічна основа більшості віртуальних активів, може забезпечити надійність фіксації операцій, але правові інструменти мають відповідати цим технічним особливостям. На практиці ж, через прогалини у законодавстві, суди нерідко відмовляються визнавати правочини з віртуальними активами належними доказами виконання договірних зобов'язань [2].

Незважаючи на існуючі бар'єри, віртуальні активи мають значний потенціал для розвитку господарських відносин. Їх використання у якості альтернативного платіжного засобу, інструменту залучення інвестицій або гарантії виконання зобов'язань дозволяє підприємствам бути більш гнучкими у веденні діяльності, особливо в умовах міжнародної співпраці. Для ефективного реалізації цього потенціалу необхідно законодавче закріплення основних понять, встановлення чітких процедур укладання і виконання договорів з використанням цифрових активів, створення умов для інтеграції віртуальних активів у фінансову систему

держави та підвищення цифрової грамотності учасників господарських правовідносин.

Отже, віртуальні активи вже сьогодні активно впливають на договірну практику в господарському праві, незважаючи на відсутність усталеного правового регулювання. Їх впровадження вимагає оновлення правових підходів, гнучкого реагування на технологічні зміни та формування відповідної судової практики. У разі належного нормативного оформлення віртуальні активи можуть стати повноцінним та безпечним інструментом господарського обігу.

Список використаних джерел:

1. Про віртуальні активи : Закон України «» № 2074-IX від 17.02.2022. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 11.04.2025)

2. Бабецька І. Я. Цифрові речі як об'єкти цивільних прав. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2024. Вип. 17(29). URL: <https://doi.org/10.33098/2078-6670.2024.17.29.142-149>

3. Булеца С. Б. Право власності на об'єкти віртуальної власності. URL: <https://surl.li/hteqgi> (дата звернення: 11.04.2025).

Ключові слова: віртуальний актив, криптоактив, криптовалюта, цифрова річ, надання послуг, постачальник послуг, суб'єкт господарювання, господарська діяльність.

Keywords: virtual asset, crypto-asset, cryptocurrency, digital thing, service provision, service provider, business entity, business activities.

Ляховецький Олександр Олександрович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу*

ЩОДО СМАРТ-КОНТРАКТІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В епоху цифровізації важливим є електронні договірні форми, які саме й опосередковують різноманітні майново-господарські правовідносини, адже, «ідея смарт-контракту була реалізована у 2013 році при заснуванні криптовалюти Ethereum шляхом перетворення умов простого договору в комп'ютеризований транзакційний протокол, що виконує умови договору, компілювання його в програмний код за допомогою певної мови програмування і розміщення (публікації) його у спеціально створений для цього блокчейн-мережі Ethereum. Після цього смарт-контракт отримує власну інтернет-адресу, яка може використовуватись іншими користувачами для взаємодії з ним шляхом його «виклику» певною транзакцією. Всі зміни, виконані в ході транзакції, стають видимими іншим користувачам тільки, якщо транзакція завершилась успішно» [1, с. 43].